

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Soukromá základní škola Univerzum s. r.o.

Českolipská 373, 190 00 Praha 9 - Prosek

Identifikátor školy: 600 001 172

Zřizovatel:

**Mgr. Miloslava Smolařová, rodné číslo 51 52 18/356, Rýmařovská 475,
199 00 Praha 9 – Letňany**

JUDr. Jiří Smolař, rodné číslo 49 11 28/197, Rýmařovská 475, 199 00 Praha 9 – Letňany

Školský úřad Praha 9

Termín konání orientační inspekce: 12. – 14. října 1999

Čj.	010 1403/99-2700
Signatura	oa9ct301

Soukromá základní škola Univerzum s. r. o. sídlí v pronájmu v budově gymnázia Českolipská v Praze 9 – Proseku. Má plánovanou i faktickou kapacitu 150 žáků v devíti třídách. Vyučuje podle vzdělávacího programu č.j. 16 847/96-2 Základní škola. Ve své koncepci se orientuje zejména na žáky, jimž z různých důvodů spíše vyhovuje prostředí a odpovídající klima menší školy s přibližně polovičními počty žáků ve třídách než je maximum stanovené vyhláškou MŠMT ČR 271/1991 Sb., o základní škole.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání byla hodnocena na základě pěti hospitací na 1. stupni, tří hospitací v českém jazyce, dvou v dějepisu, dvou v občanské nauce a jedné hospitace v zeměpisu.

Plánování a příprava výuky

Výuka probíhá ve všech ročnících podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. MŠMT ČR 16 847/96-2. Časová dotace ve všech předmětech odpovídá schválenému učebnímu plánu. V letošním školním roce mají žáci v 1. a 2. ročníku možnost volby nepovinného předmětu anglický jazyk, dále škola nabízí všem žákům přiměřený výběr volitelných a nepovinných předmětů i poměrně širokou nabídku zájmových kroužků: výtvarný, sborový zpěv, počítače, individuální hru na hudební nástroj a plavání. Nabídka nepovinného předmětu cvičení z českého jazyka je přiměřená kapacitě školy, obsahem předmětu je upevňování a rozvíjení učiva.

Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu. Hospitované hodiny byly většinou promyšleny a pečlivě připraveny. Kontinuitu výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky a plnění osnov sleduje ředitelka školy prostřednictvím jednání pedagogické rady, provozních porad i v denním pracovním kontaktu s učiteli. Zpracované tematické plány jsou však pouze velmi povšechným členěním vyučovacích celků po měsících, jejich vyhotovení je převážně formální ani nebere v úvahu souvislé plánování předmětu po celou dobu jeho vyučování během školní docházky.

Výukové cíle sledovaných hodin odpovídaly učebním osnovám, učitelé je stanovili vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy. Mají též pravidelné informace o žácích se specifickými poruchami učení a poruchami chování. Zpracovávají pro ně individuální učební plány a dodržují je. Jsou v úzkém kontaktu se školní psycholožkou, která s problémovými žáky individuálně spolupracuje, a s učitelkou, která prošla dlouhodobým školením o specifických poruchách učení a poruchách chování. Tato učitelka vede ve všech třídách prvního stupně tzv. nápravné hodiny, kterých se žáci se specifickými poruchami učení zúčastňují pravidelně jednou týdně.

Podmínky výuky

Personální obsazení 1. stupně je z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti na spíše nadprůměrné úrovni. Kromě jednoho učitele s odbornou způsobilostí pro 2. stupeň mají třídní učitelé na 1. stupni plnou odbornost. Poloodborné vyučování v 5. ročníku žáky dobře připraví na obtížný přechod na druhý stupeň. věkový průměr učitelů je příznivý, převažuje kategorie středního věku.

Český jazyk a literatura i občanská výchova se vyučují v odborné i pedagogické způsobilosti, dějepis pouze z padesáti procent, zeměpis pak pouze s pedagogickou způsobilostí. Situace v odbornosti vyučování na 2. stupni odpovídá podmínkám daným počtem tříd i početním stavem učitelského sboru.

Třídy na 1. stupni jsou vhodné pro vyučování, přiměřeně vybavené didaktickými a učebními pomůckami a vkusně vyzdobeny výtvarnými pracemi žáků, v době inspekce byly upravené a čisté. Při tělesné výchově žáci využívají gymnaziální tělocvičnu nebo přilehlou halu. K dispozici mají i vlastní počítačovou učebnu se sedmi již staršími a méně výkonnými počítači s výběrem výukového software, dvě jazykové pracovny a pracovnu hudební výchovy.

Kmenové učebny pro 2. stupeň mají nutné základní vybavení, nábytek většinou starší se zčásti opravuje nebo postupně podle finančních možností obměňuje. Ve srovnání s 1. stupněm je úprava a výzdoba méně podnětná, péče o pořádek a čistotu ze strany žáků byla v době inspekce rovněž menší.

Fond učebnic včetně pracovních sešitů je vyhovující, průběžně se inovuje s cílem tvořit jednotné řady. Vybavení pomůckami včetně audiovizuální techniky je vyhovující, jejich množství je ovšem limitováno jejich účelnou využitelností vzhledem k počtu tříd a současně i ekonomickými možnostmi školy.

Vnitřní řád školy zavazuje učitele spolupřetvářet ve škole takové prostředí, aby se děti cítily i přes všechna nutná opatření školního řádu svobodně. Přímé pozorování inspekce potvrdilo, že se tento závazek realizuje.

1. stupeň

Organizace, formy a metody výuky

Sledovaná výuka ve všech třídách byla pečlivě připravená, navazovala na předcházející učivo, učitelé si výukové cíle stanovili přiměřeně s ohledem na žáky se specifickými poruchami učení. Žáci mají vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedou se soustředit a samostatně pracovat i přes své některé obtížnější poruchy učení. Toto konstatování platí i pro děti v první třídě, které v neuvěřitelně krátkém čase od příchodu do školy pracovaly velmi soustředěně a s velkým zájmem. Většina učitelů využívá aktivizujících a tvořivých forem práce, vytvářejí prostor pro individuální potřeby a schopnosti žáků, provokují je k hledání mezipředmětových souvislostí. Zařazováním skupinové práce podporují v dětech smysl pro spolupráci. Žáci byli aktivní a pozorní se snahou splnit zadávané úkoly, tvořivě zasahovali do výuky. Výjimečně byla efektivita výuky nižší. Žáci se specifickými poruchami učení (dále SPU) jsou ve výuce vesměs zohledňováni, inspekce měla drobné výhrady ke způsobu psaní a klasifikaci diktátů u žáků s dyslexií a dysortografií. Ti píšou diktáty ve stejném rozsahu jako ostatní žáci i se stejnou klasifikací. V některých diktátech jsou ponechány neopravené chyby. Při vyučování se méně využívají názorné pomůcky, odborná literatura (pouze v jedné hodině) a audiovizuální technika. Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky.

Motivace a hodnocení

V průběhu výuky byli žáci vhodně a originálně motivováni, učitelé většinou navazovali na jejich zkušenosti, snažili se aplikovat mezipředmětové souvislosti a neustále si ověřovali, zda děti vše pochopily a všemu rozumí. Při kontrole úkolů a odpovědí nešetřili pochvalou. Po celou dobu výuky respektovali individuální dispozice žáků. Pozitivní přístup děti aktivoval, s chutí se pouštěly do dalších, někdy podobných činností. Na vynikající úrovni byla vstupní a průběžná motivace, podpora sebehodnocení a sebereflexe a respektování jednotlivých žáků v první třídě.

Interakce a komunikace

Atmosféra ve třídách byla příjemná a pracovní, žáci dodržovali dohodnutá pravidla

komunikace. Jejich ukázněnost a zároveň možnost říci svůj postřeh, názor a vlídnost a trpělivost vyučujících svědčí o vytvoření dostatečného prostoru pro vzájemnou úctu, důvěru a toleranci.

Úroveň vyučování na prvním stupni je i přes některé nedostatky v organizaci, formách a metodách výuky velmi dobrá.

Blok předmětů společenskovědního charakteru (český jazyk a literatura, dějepis, občanská výchova, zeměpis)

Organizace, formy a metody výuky

Struktura hospitovaných hodin odpovídala zásadě věkové přiměřenosti v jednotlivých ročnících, stanoveným výukovým cílům i aktuálnímu stavu jednotlivých tříd.

Specifické podmínky tříd (úroveň znalostí, složení, celkové klima) i charakter předmětu byly prakticky zohledněny výběrem forem a metod práce, vnitřní diferenciací a individuálním přístupem např. k žákům se specifickými poruchami učení.

Členění vyučovacích hodin a zvolené metody (samostatná a skupinová práce, heuristický rozhovor, využití prvku hry), akcentování mezipředmětových vztahů, využití vlastních žákovských zkušeností a znalostí iniciovaly zájem a vedly k aktivizaci i celé třídy a po celou hodinu (dějepis). Tam, kde se učitel dobře zvládl roli iniciátora a současně i partnera v diskusi, vytvořil podmínky k vyslovení dětských pocitů i názorů, k samostatnému myšlení i formulaci vlastních závěrů (občanská výchova).

Ještě v první polovině října se vyučování českého jazyka orientovalo zčásti k opakování a systemizaci učiva i k ověřování a procvičování dovedností, které by žáci měli ovládat po absolvování předchozího ročníku. I přes věnovaný čas se ve sledovaných hodinách mluvnice objevily některé problémy v ovládnutí a praktické aplikaci dřívějšího učiva. V přípravě na kontrolní práci se však opakované učivo z minulého ročníku směřovalo s učivem již novým.

V některých sledovaných vyučovacích hodinách převládla činnost učitele nad činností žáků, kteří se stali převážně pasivním objektem jeho působení (český jazyk). Frontální vyučování s převahou verbalismu působilo jednotvárně a oslabovalo pozornost i výkon žáků.

Následkem frontálního vyučování s převahou učitelova verbalismu byla jednotvárnost oslabující výkonnost i pozornost žáků. Podobný metodický přístup ztlačil i žákovskou aktivitu a možnost diskuse, a tím znehodnotil i velmi podnětné téma a promyšlený záměr hodiny (občanská výchova).

Úroveň žákovských písemností ve sledovaném výběru je ovlivněna značným počtem žáků s SPU. Zadávané úkoly včetně domácích jsou rozsahem i obsahem přiměřené, zaměřují se na procvičení látky, podporují vlastní žákovskou aktivitu

Kromě učebnic a pracovních sešitů byly funkčně využívány ve vyučování i další pomůcky (texty i další vlastní učitelovy materiály, literatura, nástěnné a slepé mapy, videoprogram).

Motivace a hodnocení

Důraz na kladnou motivaci žáků vychází již z celkové koncepce školy, jež preferuje atmosféru spolupráce, toleranci a přátelské vztahy. V naukových i výchovných předmětech byl ke vzbuzení zájmu účelně využit především samotný obsah učiva. V českém jazyce, kde mnohým žákům činí potíže specifické poruchy učení, se učitelé snaží tento zájem navodit prostřednictvím prvků komplexní výuky jazyka v hodině. Hodnocení je obvykle součástí celé

vyučovací hodiny, využívá především pochvaly, systém ("bodování") podněcuje žákovskou aktivitu a úsilí dosáhnout dobrých výsledků.

Interakce a komunikace

Z principu kladné motivace, respektování osobnosti a partnerských vztahů se odvíjí i vzájemná komunikace. Vstřícný přístup učitelů vzbuzuje u naprosté většiny žáků kladnou odezvu. Výsledkem je přívětivá pracovní atmosféra.

Komunikativní dovednosti žáků, úroveň vyjadřování a kultura mluveného projevu vůbec, a to je patrné zejména ve vyšších ročnících, nejsou v řadě případů na dobré úrovni. Avšak i někteří učitelé nevěnovali náležitou pozornost péči o kultivaci mluveného projevu dětí i svého vlastního.

Kvalita vzdělávání v dějepisu je hodnocena jako velmi dobrá, v českém jazyce, zeměpisu a občanské výchově jako dobrá. V bloku sledovaných předmětů na 2. stupni je celkové hodnocení dobré.

Kvalita vzdělávání ve škole je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy preferuje zvýšený zřetel k individuálním zvláštnostem dětí, ke zhodnocení jejich schopností. Usiluje o vytváření příznivého prostředí, o seberealizaci dětí ve vyučování i prostřednictvím dalších aktivit. Nabízí individuální nápravné programy pro děti zdravotně oslabené nebo se specifickými poruchami učení. Stanovené cíle se jeví jako reálné.

Učitelé jsou seznámeni s ročním plánem činnosti, který se v měsíčních a týdenních intervalech aktualizuje a konkretizuje. Vyučování probíhá podle schváleného učebního plánu. Tematické plány jednotlivých učitelů v dosavadní podobě však nejsou efektivním nástrojem řízení pedagogické práce.

Organizování

Ředitelka školy delegovala na dva vedoucí učitele-koordinátory (pro 1. a 2. stupeň) některé kompetence v oblasti organizační a metodické. Nejsou však vymezeny vnitřním řádem školy, fungují dle ustálených a respektovaných nepsaných pravidel. Vzhledem k počtu učitelů nejsou ustaveny jiné metodické orgány, vzájemná spolupráce je neformálního rázu. Výhodou celkové neformálnosti v řízení je vytváření příznivého klimatu a ovzduší důvěry mezi pracovníky školy, naopak nevýhodou je situace, kdy řada pokynů a informací je oboustranně přenášena pouze ústním podáním. Záznamy z jednání pedagogické rady obsahují informace o prospěchu a chování a zabývají se převážně organizačními záležitostmi.

Informační systém je směrem k učitelům spíše neformální. Naopak je velmi propracovaný a cílený k žákům a rodičům, počínaje už jejich přijetím do školy. Tomu předchází orientační psychologické posouzení schopností a předpokladů školní psycholožkou, seznámení rodičů s koncepcí školy a oboustranné zvážení, zda škola může naplnit očekávání rodičů a zda rodiče koncepci školy akceptují. Škola usiluje o stálý užší kontakt se všemi rodiči, především prostřednictvím třídního učitele a školní psycholožky. Konzultuje s nimi v případě prospěchového selhávání i jiných problémů s cílem dítěti všemožně pomoci.

Výroční zpráva dokládá širokou škálu dalších aktivit školy v době mimo vyučování (zájmové

kroužky, soutěže, ozdravné pobyty atd.).

Vedení a motivování pracovníků

Již výše popsané organizační schéma využívá iniciativy pracovníků (např. při zkvalitňování materiálního vybavení školy, v organizaci mimoškolní činnosti, soutěží apod.) a přímo předpokládá jejich participaci na veškerém dění ve škole.

Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků jsou stanovena i na základě námětů a připomínek učitelského sboru, zveřejněna a známa. Další vzdělávání pedagogických pracovníků není v těchto kritériích zahrnuto, vedení školy nevede jeho formální evidenci. Učitelé se však účastní obvodních a celopražských vzdělávacích akcí (Pedagogické centrum), výuky angličtiny (Jaspex) a studia výchovného poradenství na Pedagogické fakultě UK. Podílejí se na výběru i nákupu odborných a didaktických časopisů a literatury. Školní psycholožka přenáší do pedagogického sboru nové poznatky i aktuální informace z oboru pedagogiky a psychologie zaměřené k podmínkám práce školy.

Kontrolní mechanizmy

Ředitelka školy zpracovala rámcový plán kontrolní činnosti a realizuje ho spolu s vedoucími učiteli pro 1. i 2. stupeň. Hodiny hospitované spolu s inspekci hodnotila fundovaně, věcně a taktně. I přes dobrý přehled o všech svých spolupracovnících, byly některé postřehy z těchto hospitací pro ni jistým překvapením a podnětem k prohloubení a zefektivnění kontrolní činnosti. Kontrola provozu a hospodaření školy je účinná.

Výroční zpráva byla zpracována v souladu s § 17e odst. 2 a 3 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších úprav, obsah není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi.

Zřizovatel zřídil s účinností ode dne 25. května 1995 radu školy v intencích zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Rada má patnáct členů, z nich osm zvolených zástupců nezletilých žáků.

Evaluaci formou vlastních i standardizovaných testů a prověrek zejména z hlavních předmětů v 9. ročníku škola provádí, výsledky se analyzují v úrovni jednotlivých tříd.

Hodnocení kvality řízení

Plánování: Koncepce školy respektuje potřeby specifického okruhu žáků, k nimž se svým pojetím obrací. Vyučuje se podle schváleného výchovně vzdělávacího programu. Plánování výchovně vzdělávací činnosti v podobě současných tematických plánů jednotlivých učitelů neposkytuje vedení školy účinný nástroj pedagogického řízení. Hodnoceno jako dobré.

Organizování: Jednoduchá organizační struktura vyhovuje potřebám školy i při značné míře neformálnosti. Propracovaný informační systém směrem k rodičům s účinnou zpětnou vazbu je specifickým i výrazným kladem působení školy. Hodnoceno jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků: Styl řízení i organizační schéma využívají iniciativy pracovníků a přímo předpokládá jejich participaci na veškerém dění ve škole. Jeho jistá neformálnost rovnoměrně vyvažuje pozitiva i negativa. Hodnocení práce učitelů má motivační charakter. Většina učitelů se různými formami nadále vzdělává. Hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy: Stávající systém kontrolní činnosti neposkytuje ředitelce školy ve všech případech optimální zpětnou vazbu k hodnocení pedagogické práce a jejímu co nejefektivnějšímu řízení. Kontrola pracovních povinností, efektivity a hospodárnosti i dodržování rozpočtu školy je účinná. Hodnoceno jako dobré.

Kvalita řízení ve sledovaných ukazatelích dosahuje celkově dobré úrovně. Dílčí nedostatky jsou v menší efektivitě plánování a kontroly pedagogické práce.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Při kontrole katalogových listů žáků byly zjištěny drobné nedostatky v jejich řádném vyplňování třídními učiteli. Po upozornění byly ještě během inspekce odstraněny.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a školských zařízení čj. 11 665/99-21 z 16. ledna 1999
- Dotazník pro ředitele školy před inspekcí
- Vzdělávací koncepce Soukromé základní školy Univerzum
- Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy
- Učební plán školy podle tříd a přidělených předmětů
- Přehled výuky předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelů
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků
- Řád školy
- Výroční zpráva školy za školní rok 1998/99
- Plán kontrolní činnosti 1999/2000
- Hospitační záznamy
- Výběr žákovských písemností

ZÁVĚR

Zásadní pozitiva

- Koncepce školy oslovuje specifický okruh žáků i jejich rodičů, k nimž se svým pojetím obrací.
- Velmi dobrá komunikace a spolupráce s rodiči
- Vstřícný přístup učitelů k žákům, respektování jejich osobnosti
- Preferování kladné motivace i aktivizačních metod a forem práce ve vyučování, zejména na 1. stupni
- Další aktivity školy v době mimo vyučování

Zásadní negativa

- Složitější prostorové podmínky v pronajatém objektu

- Frontální vyučování s převahou činnosti učitele nad činností žáků na 2. stupni
- Menší efektivita kontrolního systému
- Nízká úroveň ročního plánování učiva některými učiteli.

Doporučení k další činnosti školy

- Vytvořit přehledný a funkční systém plánování učiva v jednotlivých předmětech na 2. stupni, časové a tematické rozvržení učiva s návazností ve všech ročnících
- Ve vyučování více využívat metody a formy práce preferující aktivizaci žáků
- Zefektivnit kontrolní systém pedagogické práce učitelů

Náměty pro státní správu a samosprávu

- Podpořit školu v jednání se zainteresovanými subjekty o možnosti využívání jeho materiálního zázemí (odborné pracovny apod.)

Na základě zjištěných skutečností v oblasti kvality vyučování a kvality řízení je škola celkově hodnocena jako dobrá.

Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k účelu jejich poskytnutí (učebnice a pomůcky ve sledovaných předmětech, materiální vybavení objektu) hodnotí inspekce jako efektivní.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Vagenknecht	J. Vagenknecht v. r.
Členové týmu	Mgr. Marie Poesová	M. Poesová v. r.

V Praze dne 19. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. 11. 1999

Razítko

M. Smolařová

M.Smolařová v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 9	1999-11-26	010 1530/99-2700
Zřizovatel Mgr. Miloslava Smolařová	1999-11-26	010 1531/99-2700
Rada školy	1999-11-30	010 1551/99-2700

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly vzneseny